

TULKOJUMS

NAGOJAS PROTOKOLS

par ģenētisko resursu pieejamību un to izmantošanā iegūto labumu taisnīgu un godīgu sadali, kas pievienots Konvencijai par bioloģisko daudzveidību

ŠĀ PROTOKOLA PUSES,

BŪDAMAS Konvencijas par bioloģisko daudzveidību (turpmāk "Konvencija") Puses;

ATSAUCOTIES uz to, ka no ģenētisko resursu izmantošanas iegūto labumu taisnīga un godīga sadale ir viens no Konvencijas pamatmērķiem, un *atzīstot*, ka šis protokols nodrošina šā mērķa īstenošanu saskaņā ar Konvenciju;

ATKĀRŌTI APSTIPRINOT valstu suverēnās tiesības uz saviem dabas resursiem atbilstīgi Konvencijas noteikumiem;

ATSAUCOTIES ARĪ uz Konvencijas 15. pantu;

ATZĪSTOT nozīmīgo ieguldījumu ilgtspējīgā attīstībā, ko ir devusi tehnoloģiju nodošana un sadarbība, palielinot izpēti un inovāciju spēju saistībā ar ģenētisko resursu vērtības palielināšanos jaunattīstības valstīs saskaņā ar Konvencijas 16. un 19. pantu;

ATZĪSTOT, ka sabiedrības izpratne par ekosistēmu un bioloģiskās daudzveidības ekonomisko vērtību un taisnīgu un godīgu dalīšanos šajā vērtībā ar bioloģiskās daudzveidības aizstāvjiem ir būtisks stimuls bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un tās komponentu ilgstošai izmantošanai;

APLIECINOT potenciālo pieejamības un labumu sadales nozīmi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā un ilgstošā izmantošanā, nabadzības izskaušanā un vides ilgtspējības jomā un tādējādi veicinot Tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšanu;

APLIECINOT saikni starp ģenētisko resursu pieejamību un šo resursu izmantošanā iegūto labumu taisnīgu un godīgu sadali;

ATZĪSTOT, ka ir svarīgi nodrošināt juridisko noteiktību attiecībā uz ģenētisko resursu pieejamību un to izmantošanā iegūto labumu taisnīgu un godīgu sadali;

ATZĪSTOT ARĪ TO, ka ir svarīgi veicināt godīgumu un taisnīgumu sarunās par savstarpēji saskaņotiem noteikumiem starp ģenētisko resursu piegādātājiem un lietotājiem;

ATZĪSTOT ARĪ TO, cik būtiska nozīme pieejamības un labumu sadales jomā ir sievietēm, un APLIECINOT vajadzību pilnīgi iesaistīt sievietes visos bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas politikas veidošanas un īstenošanas līmeņos;

APŅEMOTIES arī turpmāk sniegt atbalstu, lai Konvencijas noteikumi par pieejamību un labumu sadali tiktu reāli īstenoti;

ATZĪSTOT, ka ir vajadzīgs inovatīvs risinājums, lai taisnīgi un godīgi sadalītu labumus, kas gūti ģenētisko resursu izmantošanā un to tradicionālo zināšanu izmantošanā, kuras saistītas ar ģenētiskajiem resursiem, kuri rodas pārrobežu situācijās vai par kuriem nav iespējams iepriekš dot vai saņemt informētu piekrišanu;

ATZĪSTOT ģenētisko resursu svarīgumu pārtikas nodrošinājumā, sabiedrības veselībā, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, klimata pārmaiņu mazināšanā un arī saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām;

ATZĪSTOT bioloģiskās daudzveidības īpatnības lauksaimniecībā, kā arī šīs jomas atšķirīgās iezīmes un problēmas, kurām ir vajadzīgi atšķirīgi risinājumi;

ATZĪSTOT visu valstu savstarpējo atkarību saistībā ar ģenētiskajiem resursiem pārtikai un lauksaimniecībai, kā arī to īpatnības un svarīgumu saistībā ar pārtikas nodrošinājumu visā pasaulē un lauksaimniecības ilgtspējīgu attīstību, ņemot vērā nabadzības izskaušanu un klimata pārmaiņu un apzinoties būtisko nozīmi, kāda šajā ziņā ir Starptautiskajam līgumam par augu ģenētiskajiem resursiem pārtikai un lauksaimniecībai un Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas Pārtikā un lauksaimniecībā izmantojamo augu ģenētisko resursu komisijai;

ŅEMOT VĒRĀ Pasaules Veselības organizācijas Starptautiskos veselības aizsardzības noteikumus (2005. g.) un to, ka ir svarīgi nodrošināt pieeju cilvēka patogēniem, lai būtu gatavībā nodrošināt sabiedrības, lai būtu gatavībā nodrošināt sabiedrības veselības aizsardzību;

ATZĪSTOT darbu, kas pastāvīgi norit citos starptautiskajos forumos saistībā ar pieejamību un labumu sadali;

ATSAUCOTIES uz Daudzpusējo pieejamības un labumu sadales sistēmu, kas izveidota saskaņā ar Starptautisko līgumu par augu ģenētiskajiem resursiem pārtikai un lauksaimniecībai, kurš izstrādāts saskaņā ar Konvenciju;

ATZĪSTOT, ka starptautiskajiem instrumentiem, kas saistīti ar pieejamību un labumu sadali, ir vajadzētu būt savstarpēji atbilstoši, lai sasniegtu Konvencijas mērķus;

ATGĀDINOT Konvencijas 8. panta j) punkta nozīmi, jo tas attiecas uz tradicionālajām zināšanām saistībā ar ģenētiskajiem resursiem un šo zināšanu izmantošanā iegūto labumu taisnīgu un godīgu sadali;

ŅEMOT VĒRĀ ģenētisko resursu un tradicionālo zināšanu savstarpējo saikni un svarīgo nozīmi pamatiedzīvotāju un vietējo kopienu dzīvē, tradicionālo zināšanu svarīgumu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un tās komponentu ilgstošai izmantošanai, kā arī šo kopienu iztikas līdzekļu ilgtspējīgai nodrošināšanai;

APZINOTIES dažādos apstākļus, kādos pamatiedzīvotāji un vietējās kopienas glabā tradicionālās zināšanas, kas saistītas ar ģenētiskajiem resursiem;

ŅEMOT VĒRĀ, ka pamatiedzīvotājiem un vietējām kopienām ir tiesības noteikt, kas šajās kopienās ir likumīgie ar ģenētiskajiem resursiem saistīto tradicionālo zināšanu glabātāji;

ATZĪSTOT ARĪ unikālos apstākļus, kādos dažādās valstīs tiek glabātas tradicionālās zināšanas saistībā ar ģenētiskajiem resursiem, proti, tas var būt mutvārdos, dokumentētā vai citā formā, tādējādi atspoguļojot bagātīgu kultūras mantojumu, kas ir svarīgs bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ilgstošai izmantošanai;

ŅEMOT VĒRĀ Apvienoto Nāciju Organizācijas Deklarāciju par pamatiedzīvotāju tiesībām; un

APSTIPRINOT, ka neko šajā protokolā neinterpretēt tā, lai mazinātu vai atceltu spēkā esošās pamatiedzīvotāju un vietējo kopienu tiesības;

IR VIENOJUŠĀS PAR TURPMĀKO.

1. pants

Mērķis

Šā protokola mērķis ir ģenētisko resursu izmantošanā iegūto resursu taisnīga un godīga sadale, tostarp nodrošinot ģenētisko resursu atbilstīgu pieejamību un atbilstīgu attiecīgo tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz minētajiem resursiem un tehnoloģijām, kā arī nodrošinot atbilstīgu finansējumu, tādējādi veicinot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un tās komponentu ilgtspējīgu izmantošanu.

2. pants

Terminu lietojums

Šajā protokolā piemēro Konvencijas 2. pantā definētos terminus. Turklāt šajā protokolā piemēro šādus terminus:

- a) "Pušu konference" ir Konvencijas pušu konference;
- b) "Konvencija" ir Konvencija par bioloģisko daudzveidību;
- c) "ģenētisko resursu izmantošana" ir ģenētisko resursu ģenētiskā un/vai bioķīmiskā sastāva pētniecība un attīstība, tostarp izmantojot biotehnoloģiju, kā definēts Konvencijas 2. pantā;
- d) "biotehnoloģija", kā definēts Konvencijas 2. pantā, ir jebkurš tehnoloģisks process, kurā izmanto bioloģiskas sistēmas, dzīvus organismus vai to derivātus, lai noteiktā nolūkā radītu vai pārveidotu produktus vai norises;
- e) "derivāts" ir dabiskas izcelsmes bioķīmisks savienojums, kas radies bioloģisko vai ģenētisko resursu ģenētiskās ekspresijas vai metabolisma rezultātā, pat ja tas nesatur iedzimtības funkcionālās vienības.

3. pants

Darbības joma

Šis protokols attiecas uz ģenētiskajiem resursiem, kas ietilpst Konvencijas 15. panta darbības jomā, un uz labumiem, kas iegūti, izmantojot šos resursus. Šis protokols attiecas arī uz tradicionālajām zināšanām, kuras ir saistītas ar ģenētiskajiem resursiem, kas ietilpst Konvencijas darbības jomā, un uz labumiem, kas iegūti, izmantojot šādas zināšanas.

4. pants

Saistība ar starptautiskiem līgumiem un instrumentiem

1. Šā protokola noteikumi neietekmē Pušu tiesības un pienākumus, kas izriet no spēkā esošiem starptautiskiem līgumiem, izņemot gadījumus, kad minēto tiesību un pienākumu īstenošana radītu nopietnu kaitējumu vai apdraudējumu bioloģiskai daudzveidībai. Šā punkta nolūks nav radīt hierarhiju starp šo protokolu un citiem starptautiskajiem instrumentiem.
2. Nekas šajā protokolā neliedz Pusēm izstrādāt un īstenot citus attiecīgus starptautiskus līgumus, tostarp citus specializētus līgumus par pieejamību un labumu sadali, ar noteikumu, ka tie veicina Konvencijas un šā protokola mērķu sasniegšanu un nav pretrunā tiem.
3. Šo protokolu īsteno savstarpējā kopsakarā ar citiem starptautiskiem instrumentiem, kas attiecas uz šo protokolu. Pienācīgi būtu jāņem vērā pašreizējais lietderīgais un svarīgais darbs vai prakse, kas tiek īstenota saskaņā ar šādiem starptautiskiem instrumentiem un attiecīgajām starptautiskajām organizācijām, ar noteikumu, ka tie veicina Konvencijas un šā protokola mērķu sasniegšanu un nav pretrunā tiem.
4. Šis protokols ir instruments, ar kuru īsteno Konvencijas noteikumus par pieejamību un labumu sadali. Ja ir piemērojams kāds specializēts instruments par starptautisku pieejamību un labumu sadali, kas saskan ar Konvencijas un šā protokola mērķiem un nav pretrunā tiem, specializētā instrumenta Pusei vai Pusēm šo protokolu nepiemēro attiecībā uz konkrēto ģenētisko resursu, uz kuru attiecas specializētais instruments, un šā specializētā instrumenta vajadzībām.

5. pants

Taisnīga un godīga labumu sadale

1. Saskaņā ar Konvencijas 15. panta 3. un 7. punktu labumus, kas iegūti no ģenētisko resursu izmantošanas, kā arī to vēlākas lietošanas un komercializācijas, taisnīgi un godīgi dala ar Pusi, kura ir attiecīgo resursu piegādātāja un kura ir šo resursu izcelsmes valsts vai Puse, kura šos ģenētiskos resursus ir ieguvusi saskaņā ar Konvenciju. Šāda sadale notiek atbilstīgi savstarpēji saskaņotiem noteikumiem.
2. Katra Puse pēc vajadzības veic likumdošanas, administratīvus vai politiskus pasākumus, lai nodrošinātu, ka labumi, kas iegūti no tādu ģenētisko resursu izmantošanas, kuri pieder pamatiedzīvotājiem un vietējām kopienām, saskaņā ar valsts tiesību aktiem par šo pamatiedzīvotāju un vietējo kopienu tiesībām uz attiecīgajiem ģenētiskajiem resursiem tiek taisnīgi un godīgi dalīti ar attiecīgajām kopienām atbilstīgi savstarpēji saskaņotiem noteikumiem.
3. Lai īstenotu 1. punktu, katra Puse pēc vajadzības veic likumdošanas, administratīvus vai politiskus pasākumus.
4. Labumi var būt monetāri un nemonetāri labumi, tostarp, bet ne tikai, pielikumā uzskaitītie labumi.
5. Katra Puse pēc vajadzības veic likumdošanas, administratīvus vai politiskus pasākumus, lai labumi, kas iegūti ar ģenētiskajiem resursiem saistīto tradicionālo zināšanu izmantošanā, taisnīgi un godīgi tiek dalīti ar pamatiedzīvotājiem un vietējām kopienām, kurām šīs zināšanas pieder. Šāda sadale notiek atbilstīgi savstarpēji saskaņotiem noteikumiem.

6. pants

Ģenētisko resursu pieejamība

1. Izmantojot suverēnās tiesības uz dabas resursiem un piemērojot valsts tiesību aktus vai regulatīvās prasības par pieejamību un labumu sadali, pirms pieejas ģenētiskajiem resursiem to izmantošanai saņem resursu piegādātājas Puses informētu piekrišanu, proti, piekrišanu no šo resursu izcelsmes valsts vai Puses, kura šos ģenētiskos resursus ir ieguvusi saskaņā ar Konvenciju, ja vien attiecīgā Puse nav noteikusi ko citu.
2. Katra Puse saskaņā ar valsts tiesību aktiem attiecīgi veic pasākumus, lai nodrošinātu, ka pirms pieejas ģenētiskajiem resursiem tiek iegūta informēta piekrišana vai apstiprinājums un tiek iesaistīti pamatiedzīvotāji un vietējās kopienas, ja tām ir pamatotas tiesības piešķirt pieeju attiecīgajiem resursiem.
3. Saskaņā ar 1. punktu katra Puse, kura lūdz iepriekšēju informētu piekrišanu, attiecīgi veic vajadzīgos likumdošanas, administratīvos vai politikas pasākumus, lai:
 - a) nodrošinātu juridisku noteiktību, skaidrību un pārredzamību saistībā ar valsts tiesību aktiem vai regulatīvajām prasībām par pieejamību un labumu sadali;
 - b) attiecībā uz ģenētisko resursu pieejamību nodrošinātu noteikumus un procedūras, kas ir taisnīgas un nav patvaļīgas;
 - c) sniegtu informāciju par to, kā iepriekš saņemt informētu piekrišanu;
 - d) kompetentā valsts iestāde izmaksu ziņā efektīvi un saprātīgā laikposmā rakstiski pieņemtu skaidru un pārredzamu lēmumu;
 - e) paredzētu, ka pieejas laikā tiek izsniegta atļauja vai līdzvērtīgs dokuments, kas apliecina, ka ir bijis lēmums dot iepriekšēju informētu piekrišanu un ir pieņemti savstarpēji saskaņoti noteikumi, un attiecīgi informētu Pieejamības un labumu sadales starpniecības centru;
 - f) vajadzības gadījumā un saskaņā ar valsts tiesību aktiem noteiktu kritērijus un/vai procedūras, kā pirms pieejas ģenētiskajiem resursiem saņemt informētu piekrišanu vai apstiprinājumu un iesaistīt pamatiedzīvotājus un vietējās kopienas; un
 - g) noteiktu skaidrus noteikumus un procedūras par savstarpēji saskaņotu noteikumu pieprasīšanu un noteikšanu. Šādus noteikumus izklāsta rakstiski un tajos *inter alia* var paredzēt:
 - i) strīdu izšķiršanas noteikumu;
 - ii) noteikumus par labumu sadali, tostarp noteikumus par intelektuālā īpašuma tiesībām;
 - iii) noteikumus par turpmāku izmantošanu trešām personām, ja tāda ir; un
 - iv) attiecīgā gadījumā – noteikumus par nolūka maiņu.

7. pants

Pieeja tradicionālajām zināšanām, kas saistītas ar ģenētiskajiem resursiem

Katra Puse saskaņā ar valsts tiesību aktiem attiecīgā gadījumā veic pasākumus, lai nodrošinātu, ka pirms pieejas tradicionālajām zināšanām, kas saistītas ar pamatiedzīvotājiem un vietējām kopienām piederošajiem ģenētiskajiem resursiem, tiek saņemta informēta piekrišana vai apstiprinājums un tiek iesaistīti attiecīgie pamatiedzīvotāji un vietējās kopienas, kā arī tiek pieņemti savstarpēji saskaņoti noteikumi.

8. pants

Īpaši apsvērumi

Izstrādājot un īstenojot tiesību aktus vai regulatīvās prasības par pieejamību un labumu sadali, katra Puse:

- a) rada apstākļus, lai sekmētu un iedrošinātu pētījumus, kas veicina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši jaunattīstības valstīs, tostarp, izmantojot vienkāršotus pasākumus pieejai nekomerciāla pētījuma nolūkā un ņemot vērā to, ka šāda pētījuma nolūks var mainīties;
- b) pienācīgi ņem vērā pašreizēju vai nenovēršamu ārkārtas stāvokli, kas rada draudus vai kaitējumu cilvēku, dzīvnieku vai augu veselībai, un kas noteikts valsts vai starptautiskā līmenī. Puses var ņemt vērā to, ka ir steidzami vajadzīga pieeja ģenētiskajiem resursiem un steidzami jāveic taisnīga un godīga to labumu sadale, kas iegūti no attiecīgo ģenētisko resursu izmantošanas, tostarp pieeja izmaksu ziņā pieņemamai aprūpei tiem, tiem, kam tā ir nepieciešama, jo īpaši jaunattīstības valstīs;
- c) ņem vērā ģenētisko resursu lielo nozīmi pārtikā un lauksaimniecībā, kā arī to īpašo nozīmi pārtikas nodrošinājumā.

9. pants

Ieguldījums saglabāšanā un ilgtspējīgā izmantošanā

Puses veicina to, lai lietotāji un piegādātāji no ģenētisko resursu izmantošanas iegūtos labumus novirza bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un tās komponentu ilgtspējīgai izmantošanai.

10. pants

Pasaules daudzpusējais labumu sadales mehānisms

Puses apsver to, vai ir vajadzīgs daudzpusējs labumu sadales mehānisms pasaules mērogā un kā tas varētu darboties, lai taisnīgi un godīgi sadalītu labumus, kas iegūti, izmantojot ģenētiskos resursus un tradicionālās zināšanas, kas saistītas ar ģenētiskajiem resursiem, kuri rodas pārrobežu situācijās vai par kuriem iepriekš nav iespējams dot vai saņemt informētu piekrišanu. Ar šā mehānisma starpniecību labumus, kuros dalās ģenētisko resursu un ar ģenētiskajiem resursiem saistīto tradicionālo zināšanu lietotāji, izmanto, lai sekmētu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un tās komponentu ilgtspējīgu izmantošanu visā pasaulē.

11. pants

Pārrobežu sadarbība

1. Ja tie paši ģenētiskie resursi tiek atrasti *in situ* vairāku Pušu teritorijās, attiecīgās Puses šā protokola īstenošanas nolūkā cenšas sadarboties, vajadzības gadījumā iesaistot attiecīgos pamatiedzīvotājus un vietējās kopienas.
2. Ja tādas pašas ar ģenētiskajiem resursiem saistītas tradicionālās zināšanas ir vienai vai vairākām pamatiedzīvotāju grupām un vietējām kopienām vairāku Pušu teritorijās, attiecīgās Puses šā protokola mērķa īstenošanas nolūkā cenšas sadarboties, vajadzības gadījumā iesaistot attiecīgos pamatiedzīvotājus un vietējās kopienas.

12. pants

Ar ģenētiskajiem resursiem saistītās tradicionālās zināšanas

1. Īstenojot pienākumus saskaņā ar šo protokolu, Puses atbilstīgi saviem tiesību aktiem attiecīgajā gadījumā ņem vērā pamatiedzīvotāju un vietējo kopienu paražu tiesības, kopienu paražas un ierasto kārtību attiecībā uz tradicionālajām zināšanām, kas saistītas ar ģenētiskajiem resursiem.
2. Puses, efektīvi iesaistot attiecīgos pamatiedzīvotājus un vietējās kopienas, nosaka mehānismus, ar kuriem informē potenciālos ar ģenētiskajiem resursiem saistīto tradicionālo zināšanu lietotājus par viņu pienākumiem, tostarp pasākumiem, kas pieejami, izmantojot Pieejamības un labumu sadales starpniecības centru, lai piekļūtu labumiem, kuri iegūti no šādu zināšanu izmantošanas, un taisnīgi un godīgi tajos dalītos.

3. Puses attiecīgajā gadījumā tiecas atbalstīt pamatiedzīvotājus un vietējās kopienas, tostarp šo kopienu sievietes, tiem izstrādājot:

- a) kopienas normas attiecībā uz pieeju tradicionālajām zināšanām, kas saistītas ar ģenētiskajiem resursiem, un taisnīgu un godīgu to labumu sadali, kuri iegūti no šādu zināšanu izmantošanas;
- b) minimālās prasības savstarpēji saskaņotiem noteikumiem, lai nodrošinātu taisnīgu un godīgu to labumu sadali, kas iegūti, izmantojot ar ģenētiskajiem resursiem saistītās tradicionālās zināšanas; un
- c) līgumu standarta klauzulas to labumu sadalei, kas iegūti, izmantojot ar ģenētiskajiem resursiem saistītās tradicionālās zināšanas.

4. Puses, īstenojot šo protokolu, cik vien iespējams, cenšas neierobežot ģenētisko resursu un ar tiem saistīto tradicionālo zināšanu ierasto izmantošanu un apmaiņu pamatiedzīvotāju grupās un vietējās kopienās, kā arī starp pamatiedzīvotājiem un vietējām kopienām atbilstīgi Konvencijas mērķiem.

13. pants

Valstu koordinācijas centri un kompetentās valsts iestādes

1. Katra Puse norīko valsts koordinācijas centru pieejamības un labumu sadales jautājumos. Valsts koordinācijas centrs dara pieejamu informāciju šādā kārtībā:

- a) pieteikuma iesniedzējiem, kuri vēlas iegūt pieeju ģenētiskajiem resursiem, informāciju par procedūru, kā saņemt iepriekšēju informētu piekrišanu un noteikt savstarpēji saskaņotus noteikumus, tostarp attiecībā uz labumu sadali;
- b) pieteikuma iesniedzējiem, kuri vēlas iegūt pieeju ar ģenētiskajiem resursiem saistītajām tradicionālajām zināšanām, ja iespējams, informāciju par procedūru, kā saņemt iepriekšēju informētu piekrišanu vai apstiprinājumu un attiecīgā gadījumā par to kā iesaistīt pamatiedzīvotājus un vietējās kopienas, un kā noteikt savstarpēji saskaņotus noteikumus, tostarp attiecībā uz labumu sadali; un
- c) informāciju par kompetentajām valsts iestādēm, attiecīgajām pamatiedzīvotāju grupām un vietējām kopienām, kā arī ieinteresētajām personām.

Valsts koordinācijas centrs ir atbildīgs par sadarbību ar sekretariātu.

2. Katra Puse norāda vienu vai vairākas kompetentās valsts iestādes pieejamības un labumu sadales jautājumos. Kompetentās valsts iestādes atbilstīgi piemērojamiem valsts likumdošanas, administratīvajiem vai politikas pasākumiem ir atbildīgas par pieejas piešķiršanu vai attiecīgā gadījumā rakstiska apliecinājuma izsniegšanu par to, ka ir izpildītas pielaidei paredzētās prasības, kā arī ir atbildīgas par konsultāciju sniegšanu par piemērojamām procedūrām un prasībām saistībā ar iepriekšējas informētas piekrišanas saņemšanu un savstarpēji saskaņotu noteikumu pieņemšanu.

3. Puse var norīkot vienu institūciju, kas pilda gan koordinācijas centra, gan kompetentās valsts iestādes funkcijas.

4. Katra Puse ne vēlāk kā dienā, kurā šis protokols stājas spēkā attiecībā uz to, paziņo sekretariātam tās valsts koordinācijas centra un tās kompetentās valsts iestādes vai iestāžu kontaktinformāciju. Ja kāda Puse norīko vairākas kompetentās valsts iestādes, tā kopā ar minēto paziņojumu nodod sekretariātam visu būtisko informāciju par minēto iestāžu attiecīgajiem pienākumiem. Šajā informācijā attiecīgā gadījumā norāda vismaz to, kura kompetentā iestāde ir atbildīga par konkrētajiem ģenētiskajiem resursiem. Katra Puse nekavējoties informē sekretariātu par jebkādam pārmaiņām saistībā ar tās koordinācijas centra norīkojumu vai saistībā ar tās kompetentās valsts iestādes vai iestāžu kontaktinformāciju vai pienākumiem.

5. Informāciju, kas saņemta saskaņā ar 4. punktu, sekretariāts dara pieejamu, izmantojot Pieejamības un labumu sadales starpniecības centru.

14. pants

Pieejamības un labumu sadales starpniecības centrs un informācijas apmaiņa

1. Ar šo tiek izveidots Pieejamības un labumu sadales starpniecības centrs, kas ir daļa no starpniecības centru mehānisma saskaņā ar Konvencijas 18. panta 3. punktu. Ar šī centra starpniecību notiek informācijas apmaiņa ar pieejamību un labumu sadali saistītajos jautājumos. Jo īpaši, šis centrs nodrošina pieeju katras Puses sniegtajai informācijai, kas attiecas uz šā protokola īstenošanu.

2. Neskarot konfidencialas informācijas aizsardzību, katra Puse Pieejamības un labumu sadales starpniecības centram dara pieejamu visu šajā protokolā pieprasīto informāciju, kā arī informāciju, kura jāsniedz saskaņā ar lēmumiem, kurus pieņēmusi Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju. Informācija aptver šādus jautājumus:

- a) likumdošanas, administratīvie un politiskie pasākumi saistībā ar pieejamību un labumu sadali;
- b) informācija par valsts koordinācijas centru un kompetento valsts iestādi vai iestādēm; un
- c) informācija par atļaujām vai līdzvērtīgiem dokumentiem, kas pieejas laikā izsniegti kā apliecinājums, ka ir pieņemts lēmums dot iepriekšēju informētu piekrišanu un ir pieņemti savstarpēji saskaņoti noteikumi.

3. Vajadzības gadījumā papildinformācija, ja tā ir pieejama, var aptvert:

- a) informāciju par pamatiedzīvotāju un vietējo kopienu attiecīgām kompetentām iestādēm un citu informāciju, ja tā nolemts;
- b) līguma standarta klauzulas;
- c) metodes un pasākumus, kas izstrādāti ģenētisko resursu pārraudzīšanai; un
- d) ētikas kodeksus un labāko praksi.

4. Pieejamības un labumu sadales starpniecības centra darbības kārtību, tostarp darbības pārskatus, Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, izskata un par tiem lemj savā pirmajā sēdē un turpmāk pārskata.

15. pants

Atbilstība valsts tiesību aktiem vai regulatīvajām prasībām par pieejamību un labumu sadali

1. Katra Puse veic atbilstīgus, efektīvus un proporcionālus likumdošanas, administratīvus vai politiskus pasākumus, lai nodrošinātu, ka pieeja tās jurisdikcijā izmantotajiem ģenētiskajiem resursiem notiek saskaņā ar iepriekšēju informētu piekrišanu un ka ir pieņemti savstarpēji saskaņoti noteikumi, kā paredzēts otras Puses tiesību aktos vai regulatīvajās prasībās par pieejamību un labumu sadali.

2. Puses veic atbilstīgus, efektīvus un proporcionālus pasākumus gadījumos, kad konstatēta neatbilstība pasākumiem, kuri pieņemti saskaņā ar 1. punktu.

3. Puses, ciktāl iespējams un nepieciešams, sadarbojas gadījumos, kad uzskata, ka ir pārkāpti 1. punktā minētie valsts tiesību akti vai regulatīvās prasības par pieejamību un labumu sadali.

16. pants

Atbilstība valsts tiesību aktiem vai regulatīvajām prasībām par pieejamību un labumu sadali attiecībā uz tradicionālajām zināšanām, kas saistītas ar ģenētiskajiem resursiem

1. Katra Puse attiecīgā gadījumā veic atbilstīgus, efektīvus un proporcionālus likumdošanas, administratīvus vai politiskus pasākumus, lai nodrošinātu, ka pieeja tās jurisdikcijā izmantotajām tradicionālajām zināšanām, kas saistītas ar ģenētiskajiem resursiem, notiek saskaņā ar iepriekšēju informētu piekrišanu vai apstiprinājumu un tiek iesaistīti pamatiedzīvotāji un vietējās kopienas, un ka tiek pieņemti savstarpēji saskaņoti noteikumi, kā noteikts tās Puses tiesību aktos vai regulatīvajās prasībās par pieejamību un labumu sadali, kuras teritorijā šie pamatiedzīvotāji un vietējās kopienas atrodas.

2. Katra Puse veic atbilstīgus, efektīvus un proporcionālus pasākumus gadījumos, kad konstatēta neatbilstība pasākumiem, kuri pieņemti saskaņā ar 1. punktu.
3. Puses, ciktāl iespējams un nepieciešams, sadarbojas gadījumos, kad uzskata, ka ir pārkāpti 1. punktā minētie valsts tiesību akti vai regulatīvās prasības par pieejamību un labumu sadali.

17. pants

Ģenētisko resursu izmantošanas pārraudzība

1. Lai veicinātu atbilstību, katra Puse attiecīgā gadījumā veic pasākumus, lai pārraudzītu ģenētisko resursu izmantošanu un sekmētu tās pārredzamību. Šādi pasākumi aptver:

a) viena vai vairāku kontrolpunktu norīkošanu:

- i) norīkotie kontrolpunkti attiecīgā gadījumā ievāc vai saņem attiecīgo informāciju, kas attiecīgā gadījumā saistīta ar iepriekšēju informētu piekrišanu, ģenētisko resursu avotu, savstarpēji saskaņoto noteikumu pieņemšanu un/vai ģenētisko resursu izmantošanu;
- ii) katra Puse atkarībā no vajadzības un norīkotā kontrolpunkta konkrētām iezīmēm pieprasa ģenētisko resursu lietotājiem sniegt norīkotajam kontrolpunktam informāciju, kas minēta iepriekšējā punktā. Katra Puse veic atbilstīgus, efektīvus un proporcionālus pasākumus gadījumos, kad konstatēta neatbilstība;
- iii) šādu informāciju, tostarp informāciju no starptautiski atzītiem atbilstības sertifikātiem, ja tādi ir pieejami, neskarot konfidenciālas informācijas aizsardzību, pēc vajadzības sniegs attiecīgajām valsts iestādēm, Pusei, kas devusi iepriekšēju informētu piekrišanu, un Pieejamības un labumu sadales starpniecības centram;
- iv) kontrolpunktiem jādarbojas efektīvi un to funkcijām vajadzētu būt saistītām ar šajā a) apakšpunktā paredzēto noteikumu īstenošanu. Tām vajadzētu būt saistītām ar ģenētisko resursu izmantošanu vai attiecīgās informācijas vākšanu *inter alia* jebkurā pētījuma, attīstības, inovācijas, pirmskomercializācijas vai komercializācijas posmā;

b) ģenētisko resursu lietotāju un piegādātāju rosināšana savstarpēji saskaņotajos noteikumos iekļaut noteikumus par dalīšanos informācijā par šādu noteikumu īstenošanu, tostarp izmantojot ziņošanas prasībām; un

c) izmaksu ziņā efektīvu saziņas līdzekļu un sistēmu izmantošanas veicināšana.

2. Atļauja vai līdzvērtīgs dokuments, kas izdots saskaņā ar 6. panta 3. punkta e) apakšpunktu un darīts pieejams Pieejamības un labumu sadales starpniecības centram, ir uzskatāms par starptautiski atzītu atbilstības sertifikātu.

3. Starptautiski atzīts atbilstības sertifikāts ir apliecinājums tam, ka pieeja ģenētiskajiem resursiem, uz kuriem tas attiecas, ir notikusi saskaņā ar iepriekšēju informētu piekrišanu, un tam, ka ir pieņemti savstarpēji saskaņoti noteikumi, kā paredzēts šo piekrišanu devušās Puses tiesību aktos vai regulatīvajās prasībās par pieejamību un labumu sadali.

4. Starptautiski atzītā atbilstības sertifikātā ir vismaz šāda informācija, ja tā nav konfidenciāla:

- a) izdevēja iestāde;
- b) izdošanas datums;
- c) piegādātājs;
- d) sertifikāta unikāls identifikators;
- e) persona vai struktūra, kurai ir dota iepriekšēja informēta piekrišana;

- f) sertifikāta priekšmets vai ģenētiskie resursi, uz ko sertifikāts attiecas;
- g) apstiprinājums, ka ir pieņemti savstarpēji saskaņoti noteikumi;
- h) apstiprinājums, ka ir saņemta iepriekšēja informēta piekrišana; un
- i) komerciāla un/vai nekomerciāla izmantošana.

18. pants

Atbilstība savstarpēji saskaņotiem noteikumiem

1. Īstenojot 6. panta 3. punkta g) apakšpunkta i) punktu un 7. pantu, katra Puse aicina ģenētisko resursu un/vai ar ģenētiskajiem resursiem saistīto tradicionālo zināšanu piegādātājus un lietotājus savstarpēji saskaņotajos noteikumos vajadzības gadījumā iekļaut noteikumus par strīdu izšķiršanu, tostarp par:

- a) jurisdikciju, kurā notiks strīda izšķiršanas process;
- b) piemērojamiem tiesību aktiem; un/vai
- c) alternatīvām strīda izšķiršanas iespējām, piemēram, starpniecību vai šķīrējtiesu.

2. Katra Puse nodrošina, lai atbilstīgi piemērojamiem jurisdikcijas noteikumiem tās tiesību sistēmā būtu paredzēta tiesiskās aizsardzības iespēja gadījumos, kad rodas strīdi saistībā ar savstarpēji saskaņotajiem noteikumiem.

3. Katra Puse veic efektīvus pasākumus atbilstīgi attiecībā uz:

- a) tiesas pieejamību; un
- b) to, lai tiktu izmantoti mehānismi, kas saistīti ar citas valsts tiesas spriedumu un šķīrējtiesas nolēmumu savstarpēju atzīšanu.

4. Šā panta efektivitāti pārskata Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju saskaņā ar šā protokola 31. pantu.

19. pants

Līgumu standarta klauzulas

1. Katra Puse veicina, lai savstarpēji saskaņoto noteikumu vajadzībām attiecīgā gadījumā tiktu izstrādātas, atjauninātas un izmantotas nozaru un starpnozaru līgumu standarta klauzulas.

2. Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, periodiski izvērtē nozaru un starpnozaru līgumu standarta klauzulu izmantošanu.

20. pants

Ētikas kodeksi, pamatnostādnes un labākā prakse un/vai standarti

1. Katra Puse veicina, lai attiecīgā gadījumā tiktu izstrādāti, atjaunināti un izmantoti brīvprātīgi ētikas kodeksi, pamatnostādnes un labākā prakse un/vai standarti attiecībā uz pieejamību un labumu sadali.

2. Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, periodiski izvērtē brīvprātīgo ētikas kodeksu, pamatnostādņu un labākās prakses un/vai standartu izmantošanu un apsver iespēju pieņemt īpašus ētikas kodeksus, pamatnostādnes un labāko praksi un/vai standartus.

21. pants

Izpratnes veicināšana

Katra Puse veic pasākumus, lai veicinātu izpratni par to, cik liela nozīme ir ģenētiskajiem resursiem un tradicionālajām zināšanām, kas saistītas ar ģenētiskajiem resursiem, un ar tiem saistītajiem pieejamības un labumu sadales jautājumiem. Šādi pasākumi *inter alia* var būt šādi:

- a) šā protokola, tostarp tā mērķa, popularizēšana;
- b) pamatiedzīvotāju, vietējo kopienu un attiecīgo ieinteresēto personu sanāksmju organizēšana;

- c) pamatiedzīvotāju, vietējo kopienu un attiecīgo ieinteresēto personu palīdzības dienestu izveide un uzturēšana;
- d) informācijas izplatīšana ar valsts starpniecības centra palīdzību;
- e) brīvprātīgo ētikas kodeksu, pamatnostādņu un labākās prakses un/vai standartu popularizēšana, konsultējoties ar pamatiedzīvotājiem, vietējām kopienām un attiecīgajām ieinteresētajām personām;
- f) pieredzes apmaiņas veicināšana pēc vajadzības vietējā, reģionālā un starptautiskā mērogā;
- g) ģenētisko resursu un ar ģenētiskajiem resursiem saistīto tradicionālo zināšanu lietotāju un piegādātāju izglītošana un apmācība jautājumos, kas attiecas uz viņu pienākumiem pieejamības un labumu sadales jomā;
- h) pamatiedzīvotāju, vietējo kopienu un attiecīgo ieinteresēto personu iesaistīšana šā protokola īstenošanā; un
- i) izpratnes veicināšana par paražām un ierasto kārtību pamatiedzīvotāju grupās un vietējās kopienās.

22. pants

Spējas

1. Puses sadarbojas, veidojot un palielinot spējas, stiprinot cilvēkresursus un institucionālās spējas, lai šo protokolu varētu īstenot Puses, kas ir jaunattīstības valstis, jo īpaši vismazāk attīstītās valstis un mazo salu jaunattīstības valstis, kā arī Puses ar pārejas posma ekonomiku; šajā sadarbībā tiek izmantotas esošās vispasaules, reģionālās, apakšreģionālās un valsts institūcijas un organizācijas. Šajā ziņā Pusēm būtu jāveicina pamatiedzīvotāju, vietējo kopienu un attiecīgo ieinteresēto personu, tostarp nevalstisko organizāciju un privātā sektora, iesaistīšana.
2. Tiek pilnībā ņemts vērā tas, ka, lai veidotu un palielinātu spējas šā protokola īstenošanai, Pusēm, kas ir jaunattīstības valstis, jo īpaši vismazāk attīstītās valstis un mazo salu jaunattīstības valstis, un Pusēm ar pārejas posma ekonomiku ir vajadzīgi finanšu resursi atbilstīgi attiecīgajiem Konvencijas noteikumiem.
3. Lai noteiktu piemērotus pasākumus saistībā ar šā protokola īstenošanu, Pusēm, kas ir jaunattīstības valstis, jo īpaši vismazāk attīstītās valstis un mazo salu jaunattīstības valstis, kā arī Pusēm ar pārejas posma ekonomiku būtu jāidentificē valsts vajadzības un prioritātes saistībā ar spējām, veicot valsts spēju pašizvērtējumu. Šajā procesā minētajām Pusēm būtu jāatbalsta pamatiedzīvotāju, vietējo kopienu un attiecīgo ieinteresēto personu norādītās spēju vajadzības un prioritātes, īpaši pievēršot uzmanību sieviešu vajadzībām un prioritātēm šajā ziņā.
4. Atbalstot šā protokola īstenošanu, spēju veidošanu un palielināšanu *inter alia* var veikt šādos galvenajos virzienos:
 - a) spēja īstenot protokolu un izpildīt tajā noteiktos pienākumus;
 - b) spēja risināt sarunas par savstarpēji saskaņotiem noteikumiem;
 - c) spēja izstrādāt, īstenot valsts likumdošanas, administratīvos vai politiskos pasākumus par pieejamību un labumu sadali, kā arī panākt to izpildi; un
 - d) valstu spēja attīstīt pētniecības spēju, lai palielinātu savu ģenētisko resursu vērtību.
5. Pasākumi saskaņā ar 1. līdz 4. punktu *inter alia* var būt šādi:
 - a) tiesiskā un institucionālā attīstība;
 - b) godīguma un taisnīguma veicināšana sarunās, piemēram, apmācības, kā sarunu ceļā panākt savstarpēji saskaņotus noteikumus;

- c) atbilstības pārraudzība un izpildes panākšana;
- d) labāko pieejamo saziņas līdzekļu un interneta sistēmu izmantošana ar pieejamību un labumu sadali saistītās darbībās;
- e) vērtēšanas metožu izstrāde un izmantošana;
- f) bioloģiskā izpēte saistībā ar zinātniskajiem un taksonomijas pētījumiem;
- g) tehnoloģiju nodošana, kā arī infrastruktūra un tehniskā spēja, lai šāda tehnoloģija nodošana būtu ilgtspējīga;
- h) ar pieeju un labumu sadali saistīto darbību lielāka atdeve, veicinot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un tās komponentu ilgtspējīgu izmantošanu;
- i) īpaši pasākumi, lai palielinātu attiecīgo ieinteresēto personu spējas saistībā ar pieejamību un labumu sadali; un
- j) īpaši pasākumi, lai palielinātu pamatiedzīvotāju un vietējo kopienu spējas, īpaši pievēršot uzmanību šajās kopienās dzīvojošo sieviešu spēju palielināšanai saistībā ar pieeju ģenētiskajiem resursiem un/vai ar ģenētiskajiem resursiem saistītajām tradicionālajām zināšanām.

6. Informācija par spēju veidošanas un palielināšanas iniciatīvām, kas saskaņā ar 1. līdz 5. punktu veiktas valsts, reģionālā un starptautiskā līmenī, būtu jāsniedz Pieejamības un labumu sadales starpniecības centram, lai veicinātu sinerģiju un koordināciju attiecībā uz spēju veidošanu un palielināšanu saistībā ar pieejamību un labumu sadali.

23. pants

Tehnoloģiju nodošana un sadarbība

Saskaņā ar Konvencijas 15., 16., 18. un 19. pantu Puses sadarbojas tehniskās un zinātniskās pētniecības un attīstības programmās, tostarp biotehnoloģiskajā pētniecībā, lai sasniegtu šā protokola mērķi. Puses apņemas veicināt un sekmēt to, lai Pusēm, kas ir jaunattīstības valstis, jo īpaši vismazāk attīstītās valstis un mazo salu jaunattīstības valstis, kā arī Pusēm ar pārejas posma ekonomiku tehnoloģijas būtu pieejamas un tiktu tām nodotas ar mērķi nodrošināt atbilstīga un stabila tehnoloģiskā un zinātniskā pamata veidošanu un nostiprināšanu, tādējādi ļaujot sasniegt Konvencijas un šā protokola mērķus. Ja iespējams un ja tas ir piemēroti, šāda sadarbība notiek ar ģenētisko resursu piegādātāju Pusi vai Pusēm, kuras ir attiecīgo resursu izcelsmes valstis vai kuras attiecīgos ģenētiskos resursus ir ieguvušas atbilstīgi Konvencijai.

24. pants

Valstis, kas nav protokola puses

Puses aicina valstis, kas nav šā protokola Puses, ievērot šo protokolu un sniegt attiecīgo informāciju Pieejamības un labumu sadales starpniecības centram.

25. pants

Finanšu mehānisms un finanšu resursi

1. Lemjot par finanšu resursiem šā protokola īstenošanai, Puses ņem vērā Konvencijas 20. panta noteikumus.
2. Konvencijas finanšu mehānisms ir šā protokola finanšu mehānisms.
3. Saistībā ar šā protokola 22. pantā minēto spēju veidošanu un palielināšanu Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, sniedzot ieteikumus Pušu konferencei par 2. punktā minēto finanšu mehānismu, ņem vērā to, ka Pusēm, kas ir jaunattīstības valstis, jo īpaši vismazāk attīstītās valstis un mazo salu jaunattīstības valstis, un Pusēm ar pārejas posma ekonomiku ir vajadzīgi finanšu resursi, kā arī ņem vērā pamatiedzīvotāju un vietējo kopienu, tostarp šo kopienu sieviešu, vajadzības un prioritātes saistībā ar spējām.

4. Saistībā ar 1. punktu Puses ņem vērā arī to Pušu vajadzības, kuras ir jaunattīstības valstis, jo īpaši vismazāk attīstītās valstis un mazo salu jaunattīstības valstis, kā arī Puses ar pārejas posma ekonomiku, to centienos šā protokola īstenošanas nolūkā noteikt un īstenot savu spēju veidošanas un palielināšanas prasības.

5. Uz šā panta noteikumiem *mutatis mutandis* attiecas tie norādījumi par Konvencijas finanšu mehānismu, kas izklāstīti attiecīgajos Pušu konferences lēmumos, tostarp lēmumos, kuri pieņemti pirms šā protokola pieņemšanas.

6. Izmantojot divpusējus, reģionālus un daudzpusējus līdzekļus, Puses, kas ir attīstītas valstis, var sniegt Pusēm, kas ir jaunattīstības valstis, un Pusēm ar pārejas posma ekonomiku finanšu un citus resursus, lai īstenotu šā protokola noteikumus.

26. pants

Pušu konference, kas pilda šā protokola pušu sanāksmes funkciju

1. Pušu konference pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju.

2. Konvencijas Puses, kas nav šā protokola Puses, var kā novērotājas piedalīties jebkurā sanāksmē, kurā sanāk Pušu konference, pildot šā protokola Pušu sanāksmes funkciju. Ja Pušu konference pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, šim protokolam atbilstīgos lēmumus pieņem tikai šā protokola Puses.

3. Ja Pušu konference pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, Pušu konferences biroja locekli, kas pārstāv kādu Konvencijas Pusi, kura attiecīgajā brīdī nav šā protokola Puse, aizstāj loceklis, kuru no sava vidus ievēl šā protokola Puses.

4. Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, regulāri pārskata šā protokola īstenošanu un saskaņā ar tai piešķirtajām pilnvarām pieņem lēmumus, kas vajadzīgi šā protokola efektīvai īstenošanai. Tā veic šajā protokolā tai paredzētās funkcijas un:

a) sniedz ieteikumus par jebkādiem jautājumiem saistībā ar šā protokola īstenošanu;

b) izveido tādas palīginstances, kādas uzskata par vajadzīgām šā protokola īstenošanai;

c) vajadzības gadījumā lūdz un izmanto kompetentu starptautisko, starpvalstu un nevalstisko organizāciju pakalpojumus un sadarbību, kā arī šo organizāciju sniegto informāciju;

d) nosaka, kādā formā un cik bieži jāsniedz informācija, kas paredzēta saskaņā ar šā protokola 29. pantu, un izskata šādu informāciju, kā arī palīginstanču iesniegtos ziņojumus;

e) pēc vajadzības izskata un pieņem šā protokola un tā pielikuma grozījumus, kā arī jebkādas šā protokola papildu pielikumus, ko uzskata par nepieciešamiem šā protokola īstenošanai; un

f) veic citas funkcijas, kas var būt vajadzīgas šā protokola īstenošanai.

5. Pušu konferences reglamentu un Konvencijas finanšu noteikumus piemēro *mutatis mutandis* saskaņā ar šo protokolu, ja vien Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, vienprātīgi nav pieņēmusi citādu lēmumu.

6. Pušu konferenci, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, uz pirmo sēdi sasauc sekretariāts, un tā notiek vienlaikus ar Pušu konferences pirmo sēdi, kas plānota pēc šā protokola spēkā stāšanās dienas. Turpmāk Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, savas parastās sēdes notur vienlaikus ar parastajām Pušu konferences sēdēm, ja vien Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, nav nolēmusi citādi.

7. Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, uz ārpuskārtas sēdi sanāk tad, ja šī konference uzskata to par nepieciešamu vai tad, ja jebkura no Pusēm ir iesniegusi rakstisku pieprasījumu, ar noteikumu, ka sešu mēnešu laikā pēc tam, kad sekretariāts šo pieprasījumu ir Pusēm paziņojis, to atbalsta vismaz viena trešdaļa Pušu.

8. Apvienoto Nāciju Organizācija, tās specializētās aģentūras un Starptautiskā Atomenerģijas aģentūra, kā arī ikviena valsts, kas ir minēto organizāciju locekle vai novērotāja un nav Konvencijas Puse, var ar novērotāja tiesībām piedalīties sēdēs, ko notur Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkcijas. Ikvienai valsts līmeņa vai starptautiskai, valstiskai vai nevalstiskai struktūrai vai aģentūrai, kas ir kompetenta jautājumos, uz kuriem attiecas šis protokols, un kas ir informējusi sekretariātu par savu vēlmi kā novērotājai piedalīties kādā sēdē, ko notur Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkcijas, var to atļaut, ja vien pret to neiebilst vismaz viena trešdaļa klātesošo Pušu. Ja vien šajā pantā nav paredzēts citādi, uz novērotāju dalības atļaušanu un dalību attiecas reglaments, kā minēts šā panta 5. punktā.

27. pants

Palīginstances

1. Ikviena palīginstance, kas izveidota ar Konvenciju vai saskaņā ar to, var būt šā protokola palīginstance, tostarp saskaņā ar lēmumu, ko pieņem Pušu konference, kura pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju. Šādā lēmumā norāda veicamos uzdevumus.

2. Konvencijas Puses, kas nav šā protokola Puses, var novērotāja statusā piedalīties šādu palīginstanču sēdēs. Ja kāda Konvencijas palīginstance pilda arī šā protokola palīginstances funkcijas, šim protokolam atbilstīgos lēmumus pieņem tikai šā protokola Puses.

3. Ja kāda Konvencijas palīginstance pilda tās funkcijas attiecībā uz jautājumiem, kas saistīti ar šo protokolu, ikvienu šīs palīginstances biroja locekli, kurš pārstāv kādu Konvencijas Pusi, kura attiecīgajā brīdī nav šā protokola Puse, aizstāj loceklis, kuru no sava vidus ievēl šā protokola Puses.

28. pants

Sekretariāts

1. Sekretariāts, kas izveidots ar Konvencijas 24. pantu, pilda arī šā protokola sekretariāta funkcijas.

2. Konvencijas 24. panta 1. punkts par sekretariāta funkcijām *mutatis mutandis* attiecas arī uz šo protokolu.

3. Izmaksas, kas saistītas ar sekretariāta pakalpojumiem attiecībā uz šo protokolu, sedz šā protokola Puses, ciktāl šādas izmaksas ir nošķiramas no citām izmaksām. Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, savā pirmajā sēdē lemj par šim nolūkam vajadzīgajiem budžeta pasākumiem.

29. pants

Pārraudzība un ziņojumi

Katra Puse pārrauga tai šajā protokolā paredzēto pienākumu izpildi un, ievērojot intervālus un formātu, ko nosaka Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, ziņo Pušu konferencei, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, par pasākumiem, kas veikti saistībā ar šā protokola īstenošanu.

30. pants

Procedūras un mehānismi, lai veicinātu atbilstību šim protokolam

Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, savā pirmajā sēdē izskata un apstiprina sadarbības procedūras un institucionālos mehānismus, lai veicinātu atbilstību šā protokola noteikumiem un izskatītu neatbilstības gadījumus. Šīs procedūras un mehānismi attiecīgā gadījumā ietver noteikumus par konsultāciju vai palīdzības sniegšanu. Tie ir nošķirti no strīdu izšķiršanas procedūrām un mehānismiem saskaņā ar Konvencijas 27. pantu un neskar tos.

*31. pants***Izvērtēšana un pārskatīšana**

Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, apņemas četrus gadus pēc šā protokola stāšanās spēkā un turpmāk tik bieži, cik to nosaka Pušu konference, kas pilda šā protokola Pušu sanāksmes funkciju, izvērtēt šā protokola efektivitāti.

*32. pants***Parakstīšana**

Šis protokols ir pieejams Konvencijas Pusēm parakstīšanai Apvienoto Nāciju Organizācijas Galvenajā mītnē Ņujorkā no 2011. gada 2. februāra līdz 2012. gada 1. februārim.

*33. pants***Stāšanās spēkā**

1. Šis protokols stājas spēkā deviņdesmitajā dienā pēc dienas, kurā ir deponēts piecdesmitais ratifikācijas, pieņemšanas, apstiprināšanas vai pievienošanās instruments, ko iesniegušas valstis vai reģionālās ekonomiskās integrācijas organizācijas, kas ir Konvencijas Puses.
2. Šis protokols attiecībā uz valsti vai reģionālu ekonomiskās integrācijas organizāciju, kas ir šo protokolu ratificējusi, pieņēmusi, apstiprinājusi vai tam pievienojusies, stājas spēkā pēc piecdesmitā instrumenta deponēšanas, kā paredzēts 1. punktā, deviņdesmitajā dienā pēc dienas, kurā attiecīgā valsts vai reģionālā ekonomiskās integrācijas organizācija deponējusi ratifikācijas, pieņemšanas, apstiprināšanas vai pievienošanās instrumentu, vai dienā, kurā attiecībā uz attiecīgo valsti vai reģionālo ekonomiskās integrācijas organizāciju stājas spēkā Konvencija, atkarībā no tā, kurš notikums ir vēlākais.
3. Šā panta 1. un 2. punkta izpratnē instrumenti, kurus deponē kāda reģionāla ekonomiskās integrācijas organizācija, nav uzskatāmi par instrumentiem, kas papildina šīs organizācijas dalībvalstu deponētos instrumentus.

*34. pants***Atrunas**

Attiecībā uz šo protokolu atrunas netiek pieļautas.

*35. pants***Denonsēšana**

1. Divus gadus pēc tam, kad šis protokols ir stājies spēkā attiecībā uz kādu Pusi, attiecīgā Puse jebkurā laikā var to denonsēt, par to rakstiski paziņojot deponētāram.
2. Šāda denonsēšana stājas spēkā vienu gadu pēc dienas, kurā deponētārs saņēmis šo paziņojumu, vai arī vēlākā datumā, ko var norādīt paziņojumā par denonsēšanu.

*36. pants***Autentiskie teksti**

Šā protokola oriģinālu, kura teksts angļu, arābu, franču, krievu, ķīniešu un spāņu valodā ir vienlīdz autentisks, deponē Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāram.

To apliecinot, attiecīgi pilnvarotās personas ir parakstījušas šo protokolu norādītajos datumos.

Nagojā, divi tūkstoši desmitā gada divdesmit devītajā oktobrī.

PIELIKUMS

MONETĀRIE UN NEMONETĀRI LABUMI

1. Daži monetāro labumu piemēri:

- a) pieejas maksājumi vai maksa par paraugu, kas paņemts vai citādi iegūts;
- b) priekšapmaksa;
- c) starpposma maksājumi;
- d) procentmaksājumi;
- e) licences maksa komercializācijas gadījumā;
- f) īpaša maksa, ko iemaksā ieguldījumu fondā, kas atbalsta bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgstošu izmantošanu;
- g) algas un atviegloti noteikumi, ja tie ir savstarpēji saskaņoti;
- h) finansējums pētījumiem;
- i) kopuzņēmumi;
- j) kopīpašuma tiesības uz intelektuālā īpašuma tiesībām.

2. Daži nemonetāro labumu piemēri:

- a) dalīšanās pētniecības un attīstības rezultātos;
- b) sadarbība un ieguldījums zinātniskās pētniecības un attīstības programmās, jo īpaši biotehnoloģiju izpētes darbības, ja iespējams, tās Puses teritorijā, kura piegādā ģenētiskos resursus;
- c) līdzdalība produktu izstrādē;
- d) sadarbība un ieguldījums izglītības un mācību jomā;
- e) pieļaušana *ex situ* ģenētisko resursu sistēmām un datubāzēm;
- f) zināšanu un tehnoloģiju nodošana ģenētisko resursu piegādātājam saskaņā ar taisnīgiem un labvēlīgiem noteikumiem, tostarp izdevīgiem un atvieglotiem noteikumiem, ja par tādiem panākta vienošanās, jo īpaši tādu zināšanu un tehnoloģiju nodošana, kurās ir izmantoti ģenētiskie resursi, tostarp biotehnoloģijas, vai kuras ir būtiskas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ilgstošai izmantošanai;
- g) tehnoloģiju nodošanas spēju stiprināšana;
- h) institucionālās spējas veidošana;
- i) cilvēkresursi un materiālie resursi, lai stiprinātu pieejamības noteikumu administrēšanas un piemērošanas spēju;
- j) mācības saistībā ar ģenētiskajiem resursiem, pilnīgi iesaistot valstis, kuras piegādā ģenētiskos resursus, un, ja iespējams, mācības organizējot šajās valstīs;

- k) pieeja zinātniskajai informācijai par bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgstošu izmantošanu, tostarp bioloģiskās uzskaites datiem un taksonomijas pētījumiem;
 - l) ieguldījumi vietējā ekonomikā;
 - m) pētījumi prioritārajās jomās, piemēram, veselības un pārtikas nodrošinājuma jomā, ņemot vērā ģenētisko resursu lietojumu tās Puses teritorijā, kas piegādā ģenētiskos resursus;
 - n) institucionālas un profesionālas attiecības, kas var rasties saistībā ar pieejamības un labumu sadales līgumu un turpmāko sadarbību;
 - o) pārtikas un iztikas līdzekļu nodrošinājums;
 - p) sabiedrības atzinība;
 - q) kopīpašuma tiesības uz intelektuālā īpašuma tiesībām.
-